

— A belügyminiszter azt mondta, hogy a fajvédők a bombamerénylőkkel szimpatizálnak. Kik azok, akik szimpatizálnak velük? Álláspontját legutóbb pártja szegedi gyűlésén is kifejtette. Eszerint tiltakozik az ellen, hogy a fajvédők politikájával szemben bármiféle erőszakos cselekményt is kapcsolatba hozzanak, mert épp a fajvédelmi politikát kompromittálják az ilyen cselekedetek. *Ulain politikai szervezkedését úgy kell felfogni, hogy az a beteg politikai helyzetből fakadt.*

Majd arról beszél, hogy amikor a fajvédők kiléptek az egységes pártból, a kormány cikkeit helyezte el vidéki lapokban, amelyekben súlyos vádakkal illette őket; a cikkek a miniszterelnökség pecsétjével voltak ellátva, de mikor a párt azokat szóváltette, a miniszterelnök deaválta a közleményeket.

— A letartóztatott bombamerénylők azt mondják, hogy a fajvédők...

Rakovszky Iván belügyminiszter közbeszól: A letartóztatott bombavetőket azt mondják, hogy a fajvédők az okai az ilyen cselekményeknek.

Eckhardt Tibor ezután a fajvédők üldöztetéséről beszél. Szóváltási Homoródy főispán felüggasztését, ami szerinte azért történt, mert a főispán Lendvaival szimpatizált. Mikor ilyen éles intézkedéseket tesznek a fajvédők ellen, akkor a gyűlések betöltésével a kormány nem teszi lehetővé, hogy a közvélemény alkotmányjogával élve, kifejezést adjon felháborodásának. Nem lehet aztán csodálkozni rajta, hogy exaltált emberek maguk is törvénytelen eszközökkel igyekeznek kivívni a maguk igazát. Bobula összeesküvése nem egyéb, mint egy jószándéku, bár minden tekintetben elítélendő cselekmény, amelyért azonban a politikai felelősség a jelenlegi kormányt illeti. (Nagy zaj és ellentmondás a jobboldalon.) A kormány a rendőrség uralmát akarja, de a rendőri uralom kétféle követelményt éleszt fel. Az egyik az, hogy a rendőri uralomnak értelmesnek kell lenni, a másik az, hogy becsületesnek kell lenni. Kéri a kisebbségi vélemény elfogadását.

A belügyminiszter válassza.

Ezután Rakovszky Iván belügyminiszter reflektál Eckhardt kijelentéseire. Megállapították, mondotta, hogy rezsiváltozásra irányuló puccskísérletről van szó s most akad egy csoport, amely állandóan kifogásolja, hogy a kormány ezt a puccsot meg akarja akadályozni. Eckhardt

képviselő úgy tünteti föl a dolgot, mintha egyetlen nacionalistapolitika a kalandorpolitika volna.

A miniszter idéz itt a Szózatból.

Eckhardt Tibor: Folyton politizálnak!

Rassay Károly: Bombával lehet politizálni, de kinyomozni már nem szabad, már az politika!

Rakovszky belügyminiszter védelmébe veszi Eckhardt támadásaival szemben Hetényi főkapitányt és a rendőrséget. *Ami a kormányt illeti, a fajvédőkhez közeldülő sajtó hazadruló színben tüntette föl a kormányt.* Súlyos vádakkal szemben engedjék meg a fajvédők, hogy mi is megadjuk a méltó választ! (Helyeslés és taps.)

Ezután személyes kérdésben Pakots József tiltakozik Eckhardték vádjai ellen, mintha befolyása lett volna neki, vagy Vázsonyinak a Döhmel-ügyben.

A szavazás.

A szavazást megelőző zajban a Pesthyt felváltó Huszár Károly elnök Rakovszky Istvánt csendre figyelmeztette. Mire ez így szólt: „Ne tartsa magát olyan nagyra!” Ezért Huszár Rakovszky Istvánt rendreutasította.

Most szavazásra került a sor a mentelmi bizottság három javaslata fölött. Az első: *Ulain mentelmi jogának felfüggesztését egyhangulag elfogadta a Ház.* A másodikat, hogy *Ulain további fogvatartására a Ház a bíróságnak szabad kezét enged.* — Szótöbbséggel szintén elfogadták. A mentelmi bizottságnak azt a javaslatát, hogy *hasonló körülmények előfordulása esetén arra hivatott szervek azonnal hívják össze a nemzetgyűlést,* — nagy többséggel leszavazta.

Majd hosszabb vita után elfogadták a Szakács-féle indítványt, amelyet Szakács Andor visszavont ugyan, de Rubinek István magáévá tett, tudniillik azt, hogy a Ház megadja a fölmentvényt a kormánynak, mert Ulain letartóztatásával nem követik el törvénsértést.

Szünet után Rupert Rezső, Pallavicini György és Eckhardt Tibor bejelentik a mentelmi bizottsági tagságukról való lemondásukat, mert a bizottság önönmagukat szavazták le.

A földbirtokreform.

Huszár Károly jelenti, hogy a földbirtokreform helyes megosztásáról szóló törvényjavas-

lat általános tárgyalásra térnek át.

Neubauer előadó ismerteti a javaslatot.

Zárt ülés délután ötig.

Az elnök jelenti, hogy 30-nál több képviselő zárt ülés tartására kért engedélyt. Felteszi a kérdést, nincs-e valakinek kifogása ellene.

Szakács Andor kijelenti, hogy a házszabályokban csak az van előírva, hogy ha 30 képviselőnél több kéri, zárt ülést kell elrendelni.

Bethlen István gróf miniszterelnök: A házszabályok tekintetében osztom a Ház elnökének felfogását, akinek kifogása van az ellen, hogy bármilyen ügyből kifolyólag zárt ülést tartsanak. Bár azt feleslegesnek tartom. Nem hiszem, hogy a vita olyan momentumokat érlelt meg, amelyek szükségessé teszik a zárt ülést.

Rupert felszólalása után az elnök elrendeli a zárt ülést.

A zárt ülés délután 5 órakor véget ért, amikor Huszár Károly imét megnyitotta az ülést. Az ülés megnyitáskor napirendi indítványt tesz, hogy a legközelebbi ülést december 3-án délelőtt 10 órakor tartásák.

Munkásotthont létesít a szervezett munkásság.

(A Szeged tudósítójától.) Többször vetődött fel az a gondolat a munkásság köreiben, hogy önálló otthont kellene létesítenie, házépítést, vagy bérbevétele után. A tervek eddig minden siker nélkül maradtak, míg most a legkonkrétebb formában merült fel az új Munkásotthon létesítésének terve. Ez a terv olyan alapos és komoly, hogy valószínűleg már a közel jövőben fel fogják építeni az új Munkásotthont.

A szegedi szakszervezetek vezetőségei ugyanis szerdán este tartott ülésükön elhatározták, hogy saját Munkásotthonuk létesítésére minden szervezett munkás felhívja a kezét, hogy leadni erre a célra. Akiknek módjukban van, azok egyszerre rögzítik le ezt az összeget, akik pedig ezt nem tehetik, határozatuk után két hónap alatt egy fél napi keresetet fognak leadni. A befizetésekor mindenkori az elért kereset az irányadó.

Jellemző a szervezett munkásság áldozatkész-ségére, hogy a határozatot egyhanguan hozták meg és számosan egy egész heti keresetüket ajánlották fel az új Munkásotthon mielőbbi felépítésére. Frappáns bizonyíték ez arra, hogy a szervezett munkások még szűkös kereseti viszonyaik mellett is készek súlyos áldozatokra kulturális céljaik megvalósítására.

A mult haza jár.

Irt: Móra Ferenc.

A csókai Kremeneyákon történt, azon a nagy kopasz halmon, amely holttestekként domborodik a Lédererek tízezerholdas mintagazdaságának a közepén. Azaz hogy nem holttestem a Kremeneyák, hanem kriptá, amelyikbe rég letűnt évezredek, rég elomlott kultúrák vannak temetve. Éppen tiz esztendeje, hogy utoljára turkáltam benne, — azóta csak álomban járok rá vissza, kiszedegetni a maradék köembereket a föld alól. Mert valóságos ásatást már én nem igen fogok ott tartani. Akkor először föld alá kellene rakni a szerbeket, mert ők most ott az urak és erre nyilván nem adnák meg az ásatási engedélyt...

Elég az hozzá, hogy mikor utoljára ásatam Kremeneyákon, nagyon adakozó kedvében volt az évezredek szemétdödre. Alig győztem fölcsedegetni a kőbaltákat, a csonttöröket, a csonttöröket, az agancsból faragott szigonyokat, a békateknőből kerekített gyöngyszemeket, a márványból csiszolt diszgombokat, az agyagból égetett orsókarikákat. Hadiszerszámaikat az ősembernek, akinek szintén egymás agyonverése volt a főfoglalkozása, csakhogy, sans phrase; ékességeit az őssasszonynak, aki szintén értett hozzá, hogy hogyan kell mindenféle galibákat csinálni az ősférfiak közt, noha se „Lerbiér kisasszony legényélete”-t nem olvasta, se éjjeli előadásokra nem járt; és végre játékszereit kicsiny gyermekkezeknek, amelyek, ha végigcirógatták az ősember gubancos szakállát, akkor az ősember azt érezte, hogy ez az egy öröm van, amiért érdemes élni ebben a komisz világban és verekedni vadkannal, nádi csikasszal, veszett bölénnyel és más felekezeti emberrel, aki csicsókából faragja az istent, holott tudnivaló, hogy igazi istent csak a bika lapockájából lehet faragni.

Zentáról való uriemberek nagy érdeklődéssel nézték a munkánkat s illendően elfojtották a nevetgélésüket azon, hogy okos emberek, hogy veszkódhatnak már ilyen bolondságokkal. Ott voltak akkor is, mikor egy veremlakás romladról alul kikaptam egy nagy kétfülű amforát. Azóta a Tutenkhamen sirjában is találtak ilyent, de ala-

bastromból, Csókán azonban már a kőkorszakban is csak célszerű szegény emberek laktak s azoknak jó volt cserépből is. Tele volt a korszak mindenféle csontgyöngyökkel, csontgyűrűkkel, függőnek kifurt őzfogakkal. A juvelier-boltja lehetett valami őskorbeli Fischernek. Volt benne egy kőkes is: ujjnyi hosszú kovapenge, amit valami nagy tűzköztüskőről pattantottak le.

— Micsoda butaság volt az ilyen kés! — szörnyűkődött el az egyik zentai ur és elővette az ő zseb-kését, finom, keskenypengéjű, gyöngyháznyelű angol bicskát, s hegyével nekifeszítette a kőkesnek.

— Vigyázzon, el ne törje, — fogtam meg a karját.

— Ne tessék félni, — háritotta el bosszusan a kezemet, — nem eszem meg, csak azt nézem, legalább kemény-e.

Mire én kimondtam volna, hogy nem az én bicskámát félted, hanem az övét, akkorra a modern, finom acélbicska hegye úgy letört a kőbicskán, hogy öröm volt látni.

Arról jut eszembe a négyezerestendős bicska győzelme a modern bicskán, hogy a könyvek reformjáról olvasok egy könyvtári szaklapban. Valami Cunningham nevű anglus azt panaszkolta a minap a Library Association-ban, hogy a könyv kifogott a modernségben. Minden modernség a könyvön keresztül érvényesül, de a könyvet magát ma is érintetlenül hagyja. A könyv ma is levelekből áll, mint a Gutenberg idejében; ma is oldalt nyílik, akár a középkori kodexek, ma is éppen olyan kis könyv, vagy nagy könyv, kvart, oktav, vagy folio, mint mikor a bölcs Alkuin rendezte a Nagy Károly császár könyvtárát. (A nagy császár tudniillik nem tudott olvasni; ha tudott volna, tán nem is lett volna belőle olyan nagy császár.)

Már most azt mondja mr. Cunningham, hogy szégyelheti magát az emberi szellem, amért ezer év óta semmit se tudott újítani a könyv formáján. Mert mr. Cunningham tipikusan modern ember s a modern embernek mindegy, hogy jó-e, rossz-e valami: csak új legyen. Az igazi modernnek a legőrültebb és legocsmányabb új is többet ér a legbölcsebb és legszebb réginél. Az Istent azért unja meg, mert régi, nagyon szeretné kimódolni, hogy

a nap este keljen és reggel nyugodjon s leszamaraz mindenkét, aki még most is a százával eszik és nem a fülével szagol. A modern ember abban keresi a zsenialitást, hogy válogatás nélkül elpusztítsa a kipróbált jót és találjon helyette valami olyant, aminőt emberi agy még soha ki nem gondolt.

S itt van a modern ember tragikomikuma: elveti, ami régi és föltalál helyette — sokkal régiebb dolgokat.

Mr. Cunningham reformálni akarja a könyvet és ajánlja helyette — az egyiptomi papiruszok tekercsformáját. Megreformálja a szobrászatot, a festészetet, a zenét, a költészetet és fölfeledek az amharáb faragó stílusát, a busmanok festészetét, a bihéiek tam-tamját és a hottentották líráját. Én meg azt tanultam az iskolában, hogy a középkor alchimistája bolond volt, vagy csaló, mikor arannyá akarta változtatni a vasat s most egyetemi katedrákról tanítják, hogy nincsenek elemek, csak egy őselem van s annak különböző megjelenései, az anyagok átváltoztathatók egymásba. Néhány évtizeddel ezelőtt még Paracelsust, a XVI. század híres csudadoktorát, aki az örök élet itálát kereste, félig bolondnak, félig sviháknak tartotta a művelődéstörténet. Mecsnikownak, aki csak úgy kereste az örök élet titkát, Nobel-díjat adtak. Nekem Kőrösi Csoma Sándorról még azt tanították, hogy tiszteltreméltó rögeszme áldozata volt, mikor Belső-Ázsiában kereste a magyarok őshazáját. És ime száz esztendő se telt bele, mikor Stein Aurél már meg is találta az ő nyomait a Takla-makában.

A testi és lelki átöröklés titkaiba Európa legnagyobb elméi világitottak bele Darvintól Lombrosoig. S amiben nálunk egy egész század merült ki, azt a japán paraszt már évezredekkel ezelőtt tudta. Japán vallása, a shintoizmus: a holtak kultusza. A mi előttünk volt nemzedékeké, akik mind velünk vannak, mert az emberi nem születésétől fogva minden nemzedék reánk hagyja örökbe életét, véréit, szellemét, tapasztalatait, ahogy mi átadjuk a jövőnek az ősekről maradt testi-lelki örökségeket, szaporítva a magunk szerzéseivel.

Igen, ahány csöpp vérünk, ahány agysejtünk, annyi millió őznek a lelke él bennünk. A holtak mindig velünk vannak és a mult örökkön haza jár.